

ONDERZOEKSRAPPORT

Optimale wedstrijdvormen
pupillen: onder 6 tot
en met onder 12

Inhoud

Aanleiding	3
Infographic voorwaarden behorend bij de wedstrijdvormen	5
Onderzoek	6
Resultaten	7
Opbrengsten voor de kinderen	7
Vervolg richting 2017/'18	16
Onderzoek	17

Aanleiding

De Koninklijke Nederlandse Voetbalbond (KNVB) is samen met de verenigingen in het land verantwoordelijk voor de eerste georganiseerde wedstrijdbeleving van voetballende kinderen. De doelstelling van de KNVB is daarmee het voetbal toegankelijk en plezierig te maken voor iedereen en daarnaast spelers op te leiden voor internationaal topniveau.

Dit vereist optimale wedstrijdvormen die gericht zijn op spelplezier en een optimale ontwikkeling voor een jeugdspeler in de hele voetbalpiramide. De wedstrijdvormen (spelen van georganiseerde wedstrijden) en de structuur van de competitie (aantal wedstrijden, leeftijdscategorieën) zijn belangrijk voor het ontwikkelen van voetbalhandelingen vanaf jonge leeftijd. De KNVB stelt zich met de competitie ten doel om jeugdspelers de beste kansen te bieden voor het ontwikkelen van deze handelingen.

Deelnemen aan wedstrijdvormen is dus belangrijk voor het leren voetballen. Maar er is weinig bekend over hoe de inrichting en organisatie van deze wedstrijdvormen optimaal kunnen bijdragen aan de realisatie van spelplezier en een optimale ontwikkeling voor een jeugdspeler in de hele voetbalpiramide. Dit zorgt voor een complex vraagstuk met betrekking tot de relatie tussen wedstrijdvormen en de optimale ontwikkeling voor jeugdspelers.

De huidige inrichting van wedstrijdvormen komt voort uit de overtuiging, die dateert van halwege de jaren tachtig, dat er met betrekking tot het jeugdvoetbalbeleid duidelijk een andere koers ingeslagen moest worden. Die overtuiging ontstond vooral door de lage betrokkenheid van pupillen in de tot dan toe gebruikelijke 11 tegen 11 wedstrijd. Vanaf dat moment ontwikkelde de KNVB jeugdvoetbalbeleid vanuit steeds dezelfde vraag: 'Als je voetballen ten behoeve van het leerproces van jeugdspelers moet vereenvoudigen, welke aspecten kun je dan wel aanpassen of weglaten en welke kunnen pertinent niet worden vereenvoudigd of weggelaten?'

In die tijd werd de 11 tegen 11 aangepast aan de belevingswereld, het handelingsniveau en de mogelijkheden van de leeftijdscategorieën. Die aanpassingen leidde tot de huidige organisatie van pupillenvoetbal in Nederland die hieronder verder wordt uitgewerkt.

- Voor de onder 6 en onder 7 (minipupillen) is er de 4 tegen 4 wedstrijd – vorm. Deze mag gespeeld worden op flexibele veldafmetingen van maximaal 40 bij 30 meter en minimaal 30 bij 20 meter.
- Voor de onder 8 tot onder 11 (F – pupillen en E – pupillen) geldt dat ze 7 tegen 7 spelen op een half speelveld. Het spelen van wedstrijden 7 tegen 7 gedurende vier jaar moet richting geven aan en structuur brengen in het handelen van spelers.
- Onder 12 (eerstejaars D – pupillen) spelen de 11 tegen 11. Dit kent veel wijzigingen ten opzichte van de tot dan toe vertrouwde 7 tegen 7. Zo wordt er bij 11 tegen 11 op een heel speelveld, met officiële afmetingen, gespeeld en wordt een nieuwe spelregel ingevoerd: de buitenspelregel.

Recent zijn er nog nieuwe wedstrijdvormen bij gekomen: Twin Games, Fair – Play en 9 tegen 9. Fair – Play – competities spelen een wedstrijd – vorm die in eerste instantie beschikbaar is onder 8 – en onder 9 – spelers en bestaat uit 7 tegen 7 op een veld van 40 bij plusminus 35 meter. Dit concept heeft de volgende uitgangspunten:

1. kinderen zelf te laten beslissen zonder scheidsrechter;
2. ouders / fans op afstand naar de wedstrijd te laten kijken;
3. trainers in een gezamenlijk coachvak te laten staan en op deze manier het spel te laten 'begeleiden'.

De afgelopen jaren is het aanbod aan wedstrijdvormen dus steeds meer versnipperd geraakt. Op basis van verschillende motieven, zoals het voortschrijdend inzicht over de

NOOT: Wanneer er in het rapport gesproken wordt over jeugdspelers geldt dit voor zowel jongens als meiden.

ontwikkeling van kinderen zijn deze vormen ontstaan. Ook het buitenland kent diverse recente initiatieven om wedstrijdvormen voor kinderen te optimaliseren.

Al deze ontwikkelingen waren voor de KNVB de aanleiding om de meest optimale wedstrijdvormen op een evidence-based wijze te onderzoeken, om op die manier daadwerkelijk te komen tot optimale wedstrijdvormen die gericht zijn op spelplezier en een optimale ontwikkeling voor een jeugdspeler in de hele voetbalpiramide. Om te zorgen voor overeenstemming in de organisatie en inrichting van de wedstrijdvormen en de doelstelling van de KNVB is er gekozen om de wedstrijdvormen te laten voldoen aan de uitgangspunten van het 'developmental model of sport participation'; dat wil zeggen: informeel, relatief ongestructureerd (zoals straatvoetbal), spelplezierverhogend en kind-gecentreerd waarbij kinderen zich spelenderwijs zullen ontwikkelen. Hoe de wedstrijdvormen moeten worden ingericht om te voldoen aan deze uitgangspunten is het afgelopen seizoen 2015-2016 onderzocht. Er zijn echter ontzettend veel

variabelen die betrekking hebben op de organisatie en inrichting van wedstrijdvormen, denk alleen al aan: aantal spelers en veldafmetingen. Maar ook de spelregels en de rol van ouders en de trainer-coach tijdens wedstrijdvormen (zie infographic voorwaarden op pg 5.). De inrichting van de wedstrijdvormen is in dit rapport onderzocht vanuit een systematische 'constraints' benadering waarbij de ontwikkeling van het kind en het effect van veranderende persoonlijke, taak- en omgevingsvoorwaarden in kaart is gebracht.

Infographic voorwaarden behorend bij de wedstrijdvormen

Onderzoek

Er is gestart met een uitgebreide literatuurstudie waarin vanuit de ontwikkelingspsychologie kennis is verzameld over de verschillende ontwikkelstadia van kinderen en welke kenmerken daarbij horen op biologisch, cognitief en sociaal-emotioneel gebied. Op deze manier is vervolgens beschreven wat kinderen kennen én kunnen op een bepaalde leeftijd. Hierin is ook een 'rondje langs de velden' opgenomen met betrekking tot de wedstrijdvormen die in de omringende landen en andere sporten worden gespeeld voor de leeftijd 5 tot 11 jaar. Hieruit kwam naar voren dat alle toonaangevende Europese landen over het algemeen kleinere wedstrijdvormen (qua aantal spelers en veldafmeting) spelen in vergelijking met de huidige situatie in Nederland. Daarnaast wordt er ook langer dan de onder 12 een kleine wedstrijdvorm aangeboden dan in Nederland het geval is. De meeste keuzes komen voort uit het centraal stellen van de ontwikkeling van het kind en het hierop aanpassen van de wedstrijdvorm. Naast de inrichting van de wedstrijdvorm is ook de organisatie van de competitie in veel gevallen geherstructureerd; dit uit zich in flexibele competities en het ontbreken van klassemanten voor jonge leeftijdsgroepen. Dit is ook het geval voor een aantal vergelijkbare teamsporten die ook met een kleiner aantal spelers en speelveld spelen in vergelijking met het pupillenvoetbal.

Dit onderzoek vormde de aanleiding voor het veldonderzoek waarbij verschillende wedstrijdvormen, uiteenlopend van 2 tegen 2 tot 11 tegen 11 op hele kleine velden en op volledige speelvelden, bij allerlei leeftijdsgroepen zijn getest. Een totaal van meer dan 250 jeugdspelers (jongens en meiden) uit zes verschillende geboortejaren en 5 verschillende verenigingen hebben meegedaan aan het eerste onderzoek.

De helft van de jeugdspelers was daarnaast afkomstig uit de jeugdopleiding van betaaldvoetbalorganisaties (BVO's). De testopzet bestond uit 204 wedstrijdvormen die allemaal zijn getest, waaronder de huidige wedstrijdvormen, de Fair-Play wedstrijdvormen en de Twin Games in zijn meegenomen.

Dit kwantitatieve onderzoek bestond uit een analyse van de dominante voetbalhandelingen van individuele spelers tijdens de wedstrijdvormen. Met name het aantal handelingen zoals dribbelen, passen en schieten is per speler voor iedere wedstrijdvorm onderzocht. Op deze manier is onderzocht op welke manier het spel (anders) gespeeld wordt en welke handelingen met en zonder bal dominanter aanwezig zijn wanneer je de veldafmetingen en aantallen spelers verkleint of vergroot. De resultaten van dit onderzoek zijn naast de dominante voetbalhandelingen uit het jeugdvoetballeerproces gelegd. Hierin komen alle voetbalhandelingen komen in het leerproces van voetballen aan de orde, maar de volgorde en de mate waarin verschilt. Zo is bepaald welke voetbalhandelingen juist wel bij een bepaalde leeftijdscategorie — en dus wedstrijdvorm — horen en welke juist niet.

Uiteraard kan er, wanneer we spreken over kind-gecentreerde wedstrijdvormen, niet voorbijgegaan worden aan de doelgroep: de jeugdspelers. Er is daarom een kwalitatief doelgroepenonderzoek uitgevoerd naar de ervaringen van de spelers tijdens het spelen van verschillende wedstrijdvormen, door middel van interviews en een aantal vragenlijsten. Bijbehorende vraagstellingen die centraal stonden in dit onderzoek, waren:

1. op welke wijze worden de verschillende wedstrijdvormen door de pupillen ervaren en op welke wijze heeft dit invloed op het wedstrijdplezier?;
2. welke elementen van de verschillende wedstrijdvormen spreken wel of niet aan?;
3. welke relevante verschillen zijn er tussen pupillen op basis van hun leeftijd en niveau?

Op deze wijze heeft het doelgroepenonderzoek ons inzicht gegeven in wat de omgeving en jeugdspelers zelf bij iedere wedstrijdvormen als meest leerzaam en uitdagend ervaren.

Er is in het gehele onderzoek naar de optimale wedstrijdvorm ook rekening houdend met de praktische situatie van de verenigingen en de visie van diverse experts uit het werkveld. Rekening houdend met deze situatie zal in het tweede gedeelte van het onderzoek samen met de verenigingen invulling worden gegeven aan de overige inrichting en organisatie van de nieuwe wedstrijdvormen. Hierbij valt te denken aan variabelen rondom speluur, spelregels en de rol van de trainer-coach. Door middel van dit proces willen we daadwerkelijk komen tot optimale wedstrijdvormen die in alle facetten bijdragen aan de realisatie van spelplezier en een optimale ontwikkeling voor een jeugdspeler in de hele voetbalpiramide

Resultaten

Al deze onderzoeken hadden als doel de variabelen behorende tot de organisatie en inrichting van wedstrijdvormen te bepalen zodat deze zorgen voor het verhogen van spelplezier en

een optimale ontwikkeling voor een jeugdspeler in de hele voetbalpiramide. Op de volgende pagina's staan de optimale wedstrijdvormen van de pupillen in de leeftijd van onder 6 tot en met onder 12 jaar weergegeven. Leidend hiervoor zijn de hieronder beschreven resultaten uit de onderzoeken.

Het veldonderzoek liet zien dat het aantal voetbalhandelingen per speler toeneemt naarmate er minder spelers op het veld staan. Dit lijkt ook het geval te zijn bij een verkleining van het veld. Er is vervolgens onderzocht welke voetbalhandelingen per speler dominant aanwezig waren in iedere wedstrijdvormen zodat alle voetbalhandelingen aansluiten die in het leerproces van voetballen aan de orde komen bij jeugdspelers. Naarmate jeugdspelers zich ontwikkelen zal het 'ik en de bal' minder centraal komen te staan. Het 'samen' dingen doen in het spel wordt belangrijker en jeugdspelers worden daar langzamerhand ook gevoeliger voor. Bij deze leeftijd is dus gekeken in welke wedstrijdvorm juist deze handelingen dominant aanwezig waren.

Het doelgroepenonderzoek concludeerde dat wedstrijdvormen met minder spelers dan in de huidige wedstrijdvormen voor pupillen een positief effect hebben op het spelplezier en de betrokkenheid van de jeugdspelers. Doordat er maar weinig spelers op het veld staan, moeten alle spelers wel geconcentreerd en betrokken zijn. Daarnaast zorgt het ervoor dat iedereen vaak aan de bal komt en daarmee de kans krijgt om te scoren. Verder beleven de voetballers naast veel spelplezier ook plezier aan het zelf scoren en aan winnen. Naarmate de kinderen ouder worden, wordt winnen belangrijker dan zelf scoren. Daarnaast zijn de oudere spelers steeds meer bezig met positieospel, combineren en hun eigen ontwikkeling als voetballer. Progressie hierin levert ook veel spelplezier en voldoening op.

Opbrengsten voor de kinderen

Het gehele onderzoek naar de optimale wedstrijdvormen stond in het teken van de jeugd-

speler: zowel de verhoging van het spelplezier als ontwikkeling als voetballer was de doelstelling. Met de nieuwe wedstrijdvormen zorgen we ervoor dat deze de kinderen in staat stellen het spel zo te spelen dat ze datgene leren en ontwikkelen wat past bij de ontwikkelfase van het kind. Als we kinderen willen leren voetballen, dan gaat het erom dat we hen op een kindvriendelijke – of kindvolgende – manier het spel (beter) laten spelen. De nieuwe wedstrijdvormen zorgen ervoor dat de voetbalhandelingen die in het jeugdvoetballeerproces beschreven staan nog dominanter aanwezig zijn. We kiezen namelijk voor een langer aanbod van kleinere wedstrijdvormen op basis van aantallen en afmetingen.

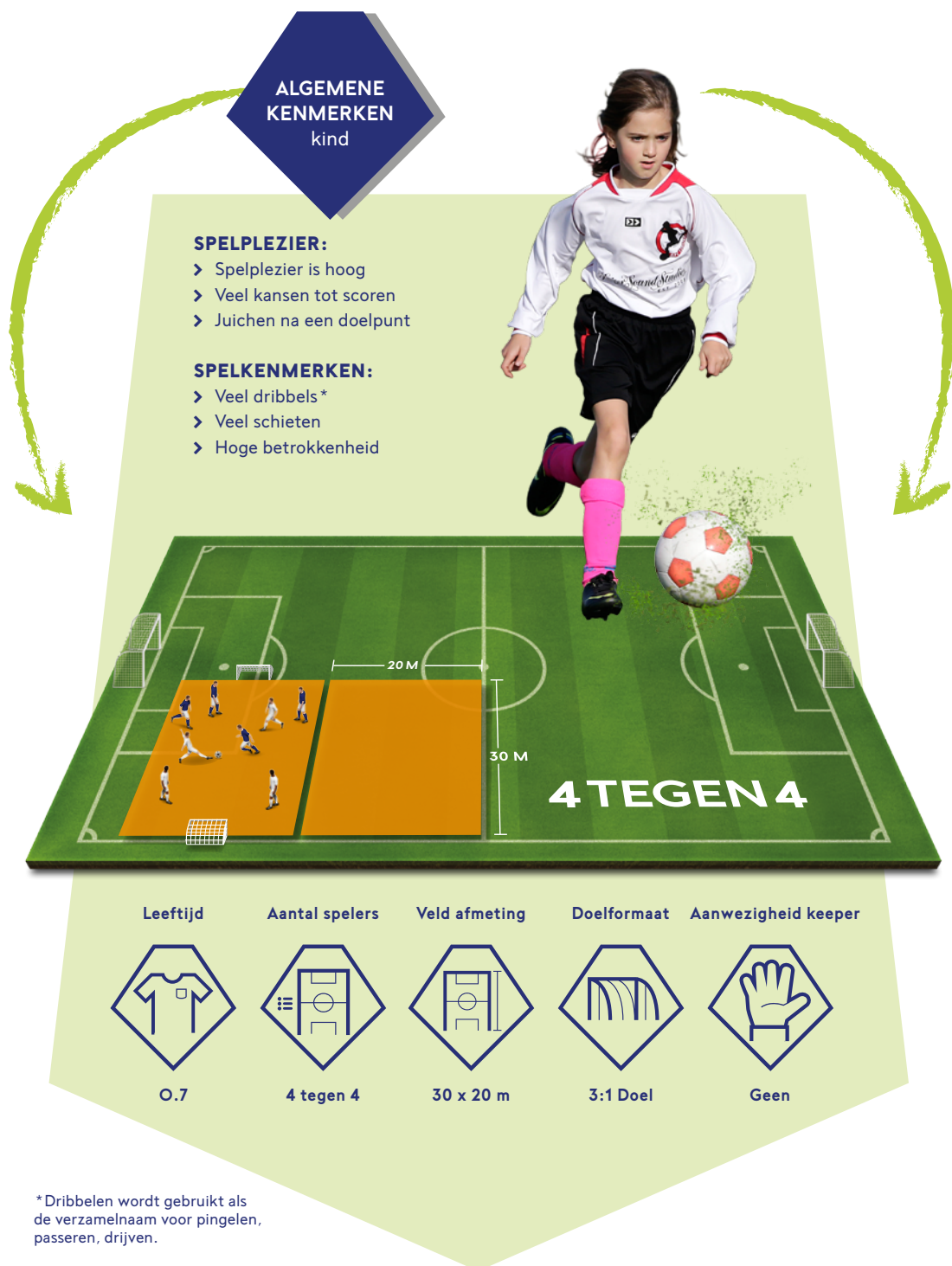
Daarnaast laten we de wedstrijdvormen voor kinderen van alle leeftijden op de beleavingswereld aansluiten, zodat er spelplezier ontstaat. Kinderen hebben spelplezier en leren nog beter voetballen als hun ontwikkelingsmogelijkheden op het juiste moment en de juiste wijze worden aangesproken. Er wordt daarnaast meer rekening gehouden met de motieven en waarden die jeugdspelers halen uit het spelen van het voetbalspel zoals:

1. Het maken van acties en het scoren van doelpunten;
2. veel persoonlijke betrokkenheid in het spel;
3. een gelijke score;
4. de mogelijkheid tot het maken van vrienden.

De optimale wedstrijdvormen zijn echter nog niet af en zullen gefaseerd in het seizoen 2016–2017 aan de verenigingen worden geïntroduceerd. Onder andere door middel van pilots worden de nieuwe wedstrijdvormen in het najaar van 2016 samen met clubs gemonitord en waar nodig nog verder onderzocht. Meer onderzoek gaat daar nog invulling geven aan de overige variabelen die horen bij de inrichting en organisatie van wedstrijdvormen. Op die manier kunnen we breed gedragen nieuwe wedstrijdvormen van de pupillencategorie onder 6 tot en met onder 12 in z'n volledigheid optimaliseren: nu en in de toekomst.

Infographic O.7

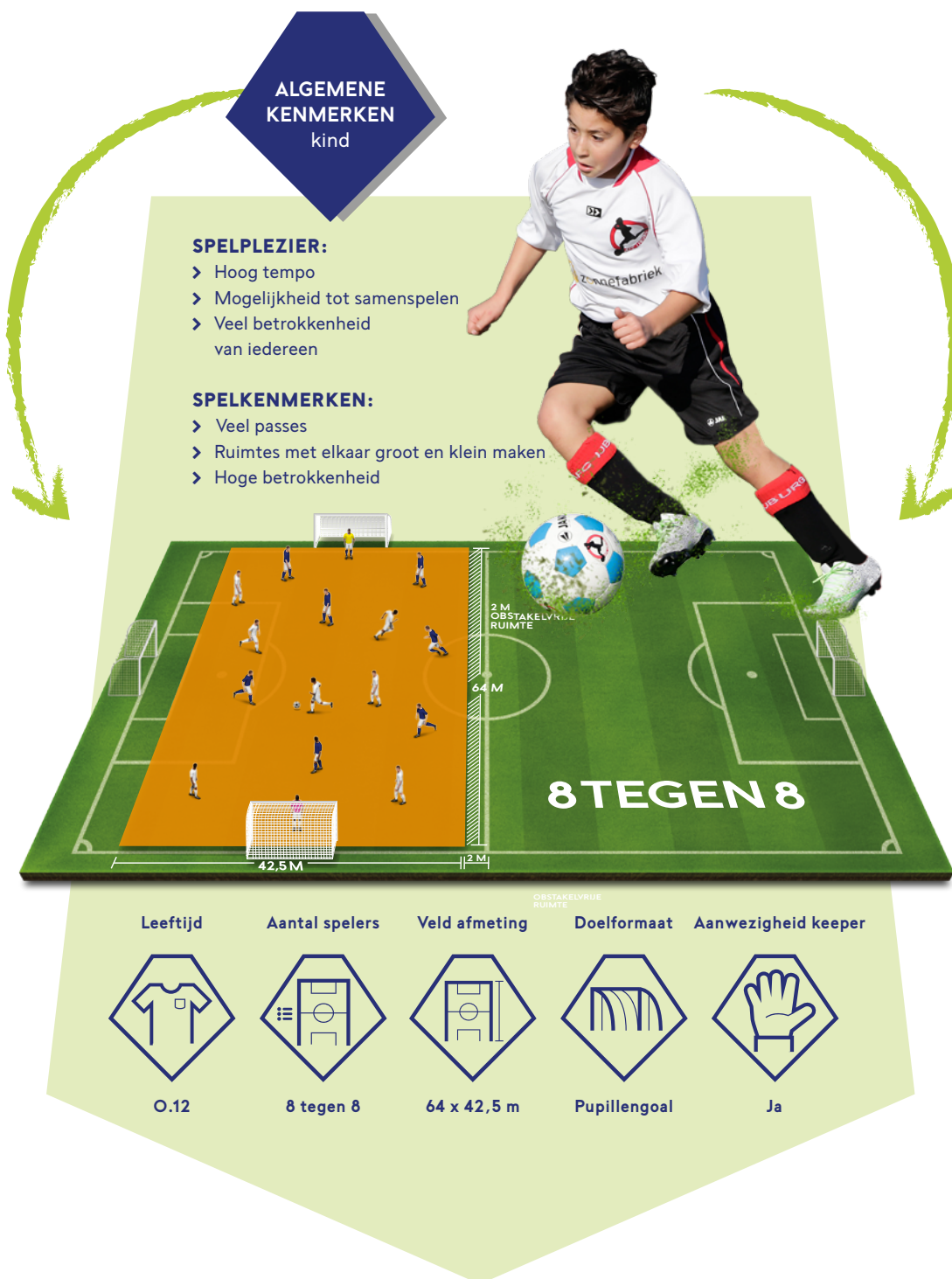

Infographic O.9

Vervolg richting 2017/'18

sep. – okt. 2016

informerende van alle verenigingen over onderzoek en het vervolgproces.

sep. – nov. 2016

Alle verenigingen hebben de mogelijkheid om pilots uit te voeren zodat de nieuwe wedstrijdvormen gemonitord en verder worden onderzocht.

okt. – dec. 2016

Alle verenigingen hebben de mogelijkheid om via een enquête de resultaten van hun pilots met ons te delen.

dec. 2016

Alle resultaten vanuit verenigingen worden verzameld en verwerkt wat zal leiden tot inzicht in de definitieve inrichting en organisatie van de nieuwe wedstrijdvormen en de praktische haalbaarheid hiervan.

jan. 2017

De nieuwe wedstrijdvormen op basis van het onderzoek van de KNVB en de pilots van verenigingen zijn bekend.

jan. 2017

Informerende van alle verenigingen over het vervolg.

Onderzoek

Tijdens de pilots vragen we verenigingen ons te helpen om een aantal zaken in de praktijk te testen. Deze opties zijn per infographic vermeld. Vanaf eind oktober ontvangen verenigingen een enquête. In deze enquête kan elke vereniging haar input leveren.

Tevens zijn er nog een aantal onderdelen die verder onderzocht moet worden. Denk hierbij aan de rol van de ouders, coach, scheidsrechter, de rituelen omtrent een wedstrijd, de competitie, het klassement en balformaat. Vanuit de bijeenkomsten met verenigingen wordt hiervoor input opgehaald. De verkregen input wordt verwerkt in de enquête die eind oktober volgt.

Te onderzoeken

Rol ouders

Competitie

Spelduur

Rol coach

Spelregels

Balformaat

Scheidsrechter

Klassement

Rituelen

Colofon

Onderzoeksrapport Optimale wedstrijdvormen pupillen:
onder 6 tot onder 12 is opgesteld door:

Lennard van Ruiven (coördinator voetbalontwikkeling)
Jorg van der Breggen (medewerker voetbalontwikkeling)
Jan Verbeek (Onderzoeker)
Laura Jonker (Research & Intelligence)

Productie: Arko Sports Media

Coördinatie: Michel van Troost

Eindredactie: Rimke de Groot en Claudia Smit

Vormgeving: Studio IX OPUS ADA / Studiorgv / Link Design

Hoewel de KNVB zijn uiterste best heeft gedaan om alle rechthebbenden van het fotomateriaal te achterhalen, is het mogelijk dat hij daarbij in gebreke is gebleven. In dat geval verzoeken wij u de KNVB daarvan in kennis te stellen.

© 2016 KNVB

Behoudens uitzondering door de wet gesteld mag, zonder schriftelijke toestemming van de rechthebbende(n) op het auteursrecht, c.q. de uitgever van deze uitgave door de rechthebbende(n) gemachtigd namens hem (hen) op te treden, niets uit deze uitgave worden veeleelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of anderszins, hetgeen ook van toepassing is op de gehele of gedeeltelijke bewerking. De uitgever is met uitsluiting van ieder ander gerechtigd de door derden verschuldigde vergoedingen voor kopiëren, als bedoeld in art. 17 lid 2. Auteurswet 1912 en in het KB van 20 juni 1974 (Stb. 351) ex artikel 16b., te innen en/of daartoe in en buiten rechte op te treden.

KNVB.NL/PUPILLENVOETBAL1718
PUPILLENVOETBAL1718@KNVB.NL